

Het Kustersluik

Heemkundevereniging Sprang-Capelle

Jaargang 15
2021

Redactieadres: Schoolstraat 20, 5161 ZD Sprang-Capelle, tel. 0416-312210
Redactieleden: Koos Nieuwenhuizen, Piet Pruijssers, Dieter Verbeek, Rien Visser, Netty Waarts

no.1
maart

Van de redactie

Het is wel heel stil op heemkundig gebied in ons dorp. Dat is natuurlijk wel te begrijpen. De vereniging houdt zich strikt aan de coronaregels. Maar als het stil is in onze vereniging, dan is het automatisch ook stil in Het Kustersluik. Daarom is het een klein wondertje dat er toch nog acht pagina's verenigingsnieuws zijn te melden. Een redactielid vond wel dat de kopij bij elkaar geschraapt moest worden. Toch geeft dit eerste nummer van de 15de jaargang voldoening.

Er is van alles in te lezen.

Een topper vind ik het stukje dialect. Wat een vakantie was dat bij de familie Rijkers!

Ik weet niet of u de laatste tijd nog bij de vuilstort in Waalwijk geweest bent? Om één uur staat daar al een lange rij auto's te wachten die al hun overbodige spulletjes kwijt willen. Nederland en dus ook wij hier in onze omgeving zijn massaal aan het opruimen geslagen. Volgens mij plukt onze

vereniging daar de goede vruchten van. Lees maar eens het verhaal van Jan Korpershoek over de nieuwe aanwinsten.

Vergeet ook niet te lezen wat er allemaal niet doorgaat de komende maanden.

Onze vereniging staat - net als vele andere - nog steeds 'on hold'.

Gelukkig is er wel wat leesvoer in dit blad. Kijk s.v.p. ook nog eens naar de groepsfoto. Er ontbreken nog flink wat namen.

Veel leesplezier!

Rien Visser

Van de digitale bestuurstafel

Ondanks het feit dat wij weleens over andere zaken zouden willen schrijven, lukt het ons niet om de coronamaatregelen niet te noemen. Het bestuur heeft helaas moeten besluiten de geplande activiteiten op **23 maart, 7 april en 6 mei te annuleren**. De stukken die op de algemene ledenvergadering van 23 maart gepresenteerd zouden worden, zijn nu bij dit Kustersluik ingesloten. Onze hoop is dat de excursies en de bijeenkomsten in het najaar wel kunnen doorgaan. Wij zijn op zoek naar aanvullende heemkunde gerelateerde activiteiten die eventueel wel binnen de maatregelen mogelijk zijn. Als u een tip

hebt, dan houden wij ons van harte aanbevolen.

Een werkgroep uit onze leden heeft met veel inzet de eerste puzzeltocht door Sprang gepresenteerd. Wij hopen dat velen de wandeling zullen maken (fietsen kan ook natuurlijk), en dat u, uw kinderen of kleinkinderen er iets van opsteken. De wandelingen met vragen over Vrijhoeve en Capelle zijn al in een vergevorderd stadium.

Zo af en toe zendt het bestuur een mail rond met informatie van Brabants Heem, BHIC of zoals onlangs van de Zuiderwaterlinie met mooie video's over een rondwandeling door o.a. Heusden, Geertuidenberg, Willemstad en Oss, of met andere interessante berichten. Mocht u wel een mailadres hebben, maar dit niet (of niet het goede mailadres) hebben doorgegeven? Mail uw adres dan even naar **penningmeester@heemkundesprangcapelle.nl**. Hij zet u dan op onze maillist.

Een dringende oproep doen wij ook voor aanvulling van het bestuur. Uw voorzitter is aftredend en vindt het tijd om na zeven jaar de voorzittershamer over te dragen aan een opvolger. Die kan dan met vernieuwende inzichten en nieuw beleid de vereniging een volgende periode leiden.

Daarnaast zijn er nog steeds twee andere vacatures in het bestuur. Denk er eens over na of u, of een ander lid, hiervoor belangstelling hebt. Het is een prachtige en mooie taak binnen een bloeiende vereniging met ca. 575 leden. Waar veel leden zich inzetten in verschillende werkgroepen: artikelen schrijven; objecten, documentatie, boeken en foto's registreren en beheren en allerlei hand- en spandiensten verrichten in en rondom 'Ons Heem'. Anderen zorgen ervoor dat Bruggeske en Het Kosterluik kunnen worden uitgegeven. Kortom: vrijwilligers genoeg, nu nog bestuurders! Neem voor vrijblijvende informatie eens contact op met Piet Pruijssers (tel. 06-511197760) of met een van de andere bestuursleden.

Wij wensen u allen een goede gezondheid toe en hopen elkaar spoedig weer te ontmoeten.

Piet Pruijssers

Gevolgen coronacrisis, ook voor onze toekomstige activiteiten

De crisis houdt voorlopig aan zoals iedereen merkt. Met als gevolg dat het bestuur een aantal activiteiten heeft moeten afgelasten. Het is niet toegestaan om met groepen samen te komen. Wij hopen dat u daar begrip voor hebt.

Dinsdag 23 maart: Algemene Ledenvergadering; na de pauze: 'SPRANG-CAPELLE... Moiste dialect van Braobaaant!

Voor de tweede keer gaat de algemene ledenvergadering niet door. De documenten voor die vergadering zijn bij dit Kosterluik ingesloten.

En dat mooie dialect van ons dorp blijft nog wel een tijdje bestaan.

Woensdag 7 april: 'De jaren Tachtig, doemdenkers en positivo's', door Ad Rooms

Ad Rooms moet nog even geduld hebben voordat hij de lezing over de roerige tachtiger jaren van de vorige eeuw voor het voetlicht kan brengen. Maar wat in het vat zit, verzuurt niet.

Half april zal het bestuur een beslissing nemen over de lezing op **6 mei: 'Oorlog is geen keuze. Verzet wel', door dr. Liesbeth Verhoeven**. Mocht die lezing doorgaan, dan krijgt u daarvoor op de gebruikelijke manier een uitnodiging.

Piet Pruijssers

Expositie '40 - '45

De Expositie '40-'45, de grote expositie over de Tweede Wereldoorlog, die in verband met 75 jaar Bevrijding vorig jaar in april/mei zou worden gehouden in het Huis van Waalwijk (het oude raadhuis) kon vanwege de omstandigheden op het laatste moment niet doorgaan. De organiserende partijen hebben onlangs besloten om deze expositie zo mogelijk te organiseren in de periode van 25 september tot 31 oktober 2021. Zij hopen dan de schoolklassen weer te kunnen ontvangen, en ook dat de individuele bezoekers weer in de gelegenheid zijn. Voor deze periode is mede gekozen, omdat eind oktober Sprang-Capelle, Waalwijk en Waspik zijn bevrijd. Meer informatie zal u tijdig worden toegezonden!

Leden die zich als toezichthouder en/of medewerker hadden aangemeld, krijgen wederom informatie hierover.

Piet Pruijssers

Herdenkingstegel voor Leon Hartog

In augustus 2020 werd ik benaderd door de heer Joël J. Cahen uit Vught met de mededeling: 'Mijn neef, ir. A. Cahen en ikzelf willen graag een struikelsteen regelen voor onze oudoom Leon Hartog, die in 1943 in Sobibor werd vermoord.'

(Stolpersteine, ook bekend als struikelstenen, is een project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. Het is een over geheel Europa verspreid monument voor de slachtoffers van het nationaalsocialisme.)

Leon Hartog, voorzitter van de joodse synagoge in Waalwijk, had als laatste woonadres Hogevaart 86.

De vraag van de heer Cahen was: 'Kunt u ons helpen en hebt u wellicht nog aanvullende informatie?'

Nu had ik een halfjaar eerder voor het boek 'Zoveel verhalen' over oorlogsslachtoffers het trieste verhaal over Leon Hartog geschreven. Hij is de enige Joodse inwoner van Sprang-Capelle die in de oorlog, via Kamp Vught naar Sobibor is getransporteerd en daar op 21 mei 1943 is vermoord. Een geschiedenis waarover door onze vereniging nooit is gepubliceerd. Waarschijnlijk omdat hij maar negen jaar in ons dorp heeft gewoond en zowel politiek als cultureel op Waalwijk was georiënteerd.

Ik heb mijn geschreven verhaal en de beschikbare gegevens de heer Cahen doen toekomen. Vlak voor de jaarwisseling berichtte de heer Cahen mij dat zij tot plaatsing van een Stolperstein wilden overgaan.

Om goede redenen heeft de gemeente Waalwijk vorig jaar besloten de oorlogsslachtoffers in de kern Waalwijk te gedenken met herdenkingstegels i.p.v. Stolpersteine.

Ik heb contact opgenomen met de voor dit project verantwoordelijke ambtenaar, en onlangs vernam ik dat men probeert nog voor mei a.s. een herdenkingstegel te plaatsen. Uiteraard met een passende ceremonie op locatie.

Mooi dat wij zo een bijdrage kunnen leveren aan dit project.

Het boek 'Zoveel Verhalen' zal worden uitgebracht bij de opening van de Expositie '40-'45, eind september a.s.

Piet Pruijssers

Joodse onderduikers en onderduikadressen in Sprang-Capelle

Mijn oproep voor informatie over Joodse onderduikers en onderduikgevers in Sprang-Capelle heeft al 'mooie' en verrassende verhalen en ook ontmoetingen opgeleverd. Ik heb al met drie mensen gesproken en mailverkeer gehad met mensen die hier zelf hebben ondergedoken gezeten. De burens wisten soms nergens van! Ontroerende en verrassende verhalen. Toch moeten er nog meer adressen zijn waar Joodse onderduikers langere tijd in huis

zijn geweest. Het moeilijke is dat zij dikwijls schuilnamen hadden of zogenaamd gevlucht waren na het bombardement van Rotterdam.

Als u nog tips of informatie hebt of iemand weet die hier iets over kan vertellen, dan graag een berichtje naar mij: voorzitter@heemkundesprangcapelle.nl of bel 06-51119776.

Hartelijk dank!

Piet Pruijssers

Nieuwe aanwinsten

1. Van de familie Kruis uit de Heistraat ontvingen we diverse stukken, zoals een glasgravure met de weergave van een aantal bekende gebouwen en objecten in de gemeente Sprang-Capelle. Die heeft een plaatsje gevonden in de 'burgemeesterskamer'. Verder het jubileumboek uit 2001 van basisschool 'De Bron' en drie bladen Kapelsche Veer met het Poolse volkslied.

2. Via de brievenbus van 'Ons Heem' mochten we drie sets foto's ontvangen van bevrijdings-optochten, t.w.: 18 stuks van de optocht 1980, 37 stuks van de optocht 1995 en 20 stuks van de optocht 2000.

Vooralsnog zijn ze per bundel gearchiveerd. Aangezien we nog meer collecties van optochten in ons bezit hebben, overwegen we om ze per jaar bij elkaar te voegen. Probleem bij deze collecties is dat er veel mensen op staan, maar wie zijn het?

16

BEWAREN

NOORD-BRABANTSE MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW
 Stationslaan 4 - Zevenbergen - Tel. (01680) 730 - Postrekening 67646
 Bank: Coöp. Raiffeisenbank „Noord-Westhoek“ te Fijnaart

BEWIJS VAN LIDMAATSCHAP 1961

De somma van ZEVENTIEN GULDEN.
VIJFENNEGENTIG CENT.
 als contributie over het jaar 1961, volgens onderstaande specificatie,

opgericht door H.J. Koenen
 's Grevelstraat 18
 CAPELLE

15

1961

Contributie:

Grondbedrag	f	8,-
..... ha à f 2,50	"
..... ha à f	"
Minimum contributie	f	17,50
Afdelingscontributie	"
Totaal contr.bedrag	f	17,50
Zegel en/of inningsk.	"	0,45
	f	17,95

Zevenbergen 27 Feb 1961
[Handwritten signature]
 Zegel
 Noord-Brabantse
 Mij. van Landbouw

*) Dit bedrag zal op nader bij verordening te stellen voorwaarden door het Landbouwschap gedeeltelijk in mindering kunnen worden gebracht op de over dat jaar verschuldigde algemene heffing. De duplicaat-kwitantie wordt hier toe door de N.B.M.L. ingeleverd bij de P.V.C.

3. Koos Nieuwenhuizen heeft een aantal foto's ontvangen die hij aan ons heeft overgedragen. Het betreft 16 foto's uit 1947-1948, genomen tijdens de politionele acties in toenmalig Indië. Vanwege een link met een plaatsgenoot bewaren we deze foto's, maar ze zijn niet openbaar. Verder een zwaar beschadigd fotootje van een naoorlogse arrestatie in de Loonsestraat en vier foto's betreffende de fam. Verhagen en Kortier.

4. Door Machiel Koenen is het familiedossier in bruikleen afgegeven. Een pakket documenten van vader H.J. Koenen (Huub), geb. 16-12-1925.

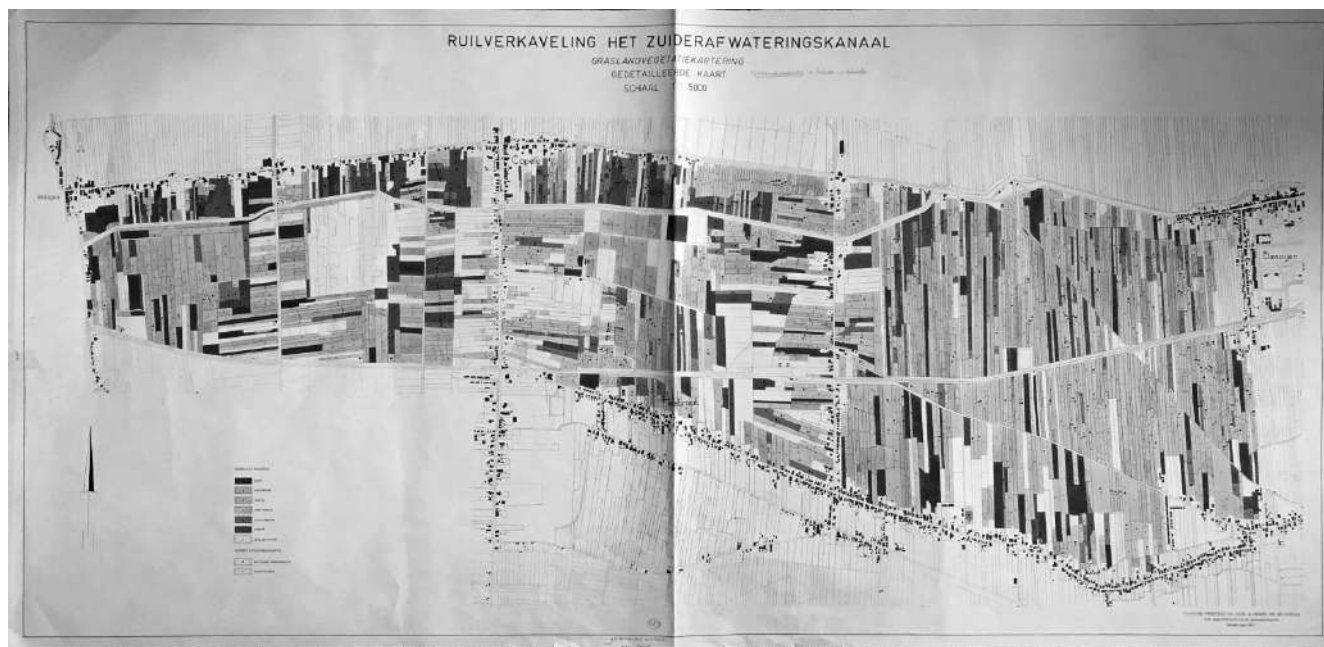
De collectie omvat de in zijn leven opgebouwde privécorrespondentie over allerlei zaken, zoals: koopakten, (bouw)vergunningen, belastingzaken, doktersbriefjes, huurovereenkomsten, lidmaatschappen, etc. Hierbij een voorbeeld.

5. Van onze zustervereniging 'Op 't Goede Spoor' hebben we een serie luchtfoto's en kaarten gekregen. Alle betrekking hebbende op de ruilverkaveling die in de jaren 60-90 van de vorige eeuw heeft plaatsgevonden. Op de kaarten is per kavel met een kleurtje aangegeven welke grondsoort het betreft.

De carteringsluchtfoto's zijn gebruikt om deze kaarten te maken, een systeem dat is ingehaald door de tegenwoordig in gebruik zijnde Basisregistratie Groot-schalige Topografie (BGT).

TIP: De BGT is een digitaal platform waar alle informatie over onze leefomgeving tot op het niveau van de eigen woning is te vinden. Alles samengebracht op de website pdok.nl. Met de viewer pdok.nl/viewer/ kun je zoeken op je adres en dan kijken naar de verschillende datasets. Een fascinerende hoeveelheid specialistische informatie is daar gratis beschikbaar!

Later kreeg onze voorzitter van dezelfde vereniging nog meer kaarten over de ruilverkaveling Zuider-

afwateringskanaal (ZAK) en ruilverkaveling Beneden Donge.

Verder een grote map met 90 contactafdrukken van luchtfoto's van Sprang-Capelle, die in 1999 zijn genomen, dus van na de ruilverkaveling.

6. Van het Historisch Genootschap Warmelda te Warmond hebben we een mail ontvangen. Daarin werd verteld dat men een forse stapel oude afschriften had ontvangen van de Warmondse notaris C. Waverijn, de zoon van de notaris Waverijn uit Sprang-Capelle. Bij nadere bestudering bleken het notariële akten uit de achttiende en negentiende eeuw van notarissen, vooral uit Capelle en Loon op Zand, te zijn.

Verder boeken met doorslagen van brieven, veilingbiljetten, enz. Veel materiaal van vader Waverijn die in Capelle, Schoolstraat 24, kantoor hield.

Of wij daar interesse in hadden? Jazeker, was ons antwoord.

De 'buit' bleek te bestaan uit vier boodschappentassen vol kopie-akten en -stukken.

Binnen de vereniging is iemand gevonden die het eerste grove sorteerkwerk en de rubricering voor zijn rekening gaat nemen.

De stukken die betrekking hebben op Loon op Zand zullen aan de heemkundevereniging aldaar worden aangeboden.

Met u zijn we nieuwsgierig naar wat voor verhalen dit zou kunnen opleveren.

Alle goede gevers danken we van harte.

Jan Korpershoek

Oproep, oproep, oproep!

Laatst hoorden we een verhaal van een vrouw die, toen ze een jong meisje was, in Den Haag heeft gewerkt als dienstbode.

We deden wat onderzoek en in kranten van voor de Tweede Wereldoorlog kom je regelmatig advertenties tegen waarin dienstbodes worden gevraagd om in Den Haag te komen werken.

Vanuit Sprang-Capelle zijn er ook vele meisjes naar Den Haag getrokken.

Graag komen we in contact met mensen die daar meer over kunnen vertellen. Als u zo'n verhaal kent of uit de familie weet, wilt u dan contact opnemen met de redactie van Bruggeske.

U kunt mailen naar redactie@heemkundesprangcapelle.nl of bellen met een van de redactieleden.

Hans Dorr

Kapelsche Veer

Eind januari is er elk jaar een herdenking bij het monument bij het Capelse Veer. Vanwege de corona was er dit jaar geen officiële herdenking georganiseerd door de gemeente Waalwijk. Onze verenigingsfotograaf, Ad Wagemakers, ging een kijkje nemen bij de hoge waterstand bij de pont naar Dussen. Op de terugweg merkte hij op dat er toch een bescheiden ceremonie heeft plaatsgevonden. Hij maakte daar bovenstaande foto's.

Rien Visser

Vukaansie van vroeger

Henny Rijkers had het afgelopen tijd erg druk 'k heb ut zô druk es un boske meej vlooje.

Nou we in deuze vergimmese corona-tèèd nie van hùs kanne en ôk de vukaansies aaf hebbe motte zegge of om hebbe motte boeke wil ik toch nog ies teruug gaon naor de tèèd dè wij nog klein waore. D'r ha volleges méén nog nooit iemand van vukaansie geheurd.

Jao, meej de Wollekse of de Ketseuvelse kermis ginge we wel ies een paor urkes daor naor toe, unne keér in den draaimeule, unne lekstok en dan vlug naor hùs op aon want ôons opoe mooch dè nie te wéete komme.

Mer ôons opoe verraste ôons 's zomers wel aaltèèd meej iets spesjaols.

We ginge dan aaltèèd meej heèl de familie naor de Roestelberg, ôons opoe zééj op unne keer: "Ik heb strak vur jullie iets wè heél erg lekker ies".

Wij waore nie te haouwe mééj z'n alle.

Eèn van de taantes ging meej un aauw fiets vurùit meej de eteswaore, wè aauw dekes en een paor flesse ranja. En toen we al dur 't Hûûkske waore kon opoe ut gehèèm nie langer vur ôons verburge haauwe, omdè we mèr bleeve zeure en zaoneke. Nou, vurùit dan mèr zêê ze.

Jullie krèège daoluk tuuse de middag lekkere 'senwiesjes'! Nou, we wiese toen écht nog nie wè senwiesjes waore. Bij de Roestelberg wilden we gelèèk aon ut middagêete beginne (lunch beston toen nog nie).

Nou, ik kan jullie wel vertelle dè we toch wel wè teleurgesteld waore toen we schùin durgesneeje botterhamme kreege meej gebakke aai.

Wij hebbe ut in de familie nog aaltèèd over de senwiesjes van ôons opoe.

Wè de vukaansie betreft....van de zôômer heb ik vur meenen doen veul gefietst en geloôpe omdè ik ôk nie weg kon. Toen heb ik wir ies ervaore hoe mooi wij hier wel wonne, of ge nou de bosse in ging, naor de klaai fietste of over ut halve zôôlepad reej.....overall ùitbundige bermen meej koôlzaod, laoter de klaproôze en de kierewietjes!

Ik heb ur echt van genôôte !

Henny Rijkers

Waar is dit en waar was dat?

Waar was dat?

Deze foto is natuurlijk gemaakt op het platteland. Niet alleen het plaatje suggereert dat, maar ook het bedrijf dat erachter staat. Bij Nieuwevaart 93 is deze mooie versiering op het hek te vinden. Ja, en als je er zo wat tegenover woont, dan is de oplossing snel gevonden en natuurlijk ingestuurd. Lenie Boer, wonende Nieuwevaart 70, was er als de kippen bij om haar oplossing in te sturen. Het flesje wijn komt naar je toe.

(Netty Waarts was een tijdje in de lappenmand. Ze is nu weer hersteld. Zij zorgt ervoor dat de fles wijn ook bij de vorige winnaar terechtkomt. Schroom niet aan de bel te trekken als we daar wat slordig in zijn.)

Waar is dit?

We zijn weer in Sprang aangeland.

Wat een mooi en voor zich sprekend tegeltje is dat. Het beroep dat uitgebeeld wordt laat zich makkelijk raden. Alleen er zit wel een addertje onder het gras. Let goed op de grootte van het tegeltje. Let daarbij op de stenen die eromheen gemetseld zijn.

Je kunt het bijna niet missen, want je ziet het op ooghoogte.

Bel uw oplossing door naar de redactie van Het Kosterluik, p.a. Netty Waarts, tel. 0416-312210 of stuur een e-mailtje naar nwaarts@home.nl, onder vermelding van 'oplossing puzzel 15.1'.

En vergeet niet uw adres te vermelden.

Onder de goede oplossers wordt een fles wijn verloot.

Ad Wagemakers

Wie kent ze?

In 1970 ging de 'Bond voor Plattelandsvrouwen' op excursie naar de AaBe-fabrieken in Tilburg. Na de rondleiding en wat inkopen van wollen dekens werd een groepsfoto gemaakt.

Mijn vraag was wie er allemaal op de groepsfoto staan. Er zijn tien mensen die gereageerd hebben. Dat is niet zoveel. Lang niet alle namen van de dames op de bijgaande groepsfoto zijn bekend.

Hartelijk dank aan diegene die reageerden.

Maar ik doe een oproep om de resterende dames nog van een naam te voorzien.

Nog even een kort stukje historie over de bovengenoemde bond.

Bij de oprichting in 1930 was de naam 'Bond voor Boerinnen en andere Plattelandsvrouwen'. In de loop der jaren veranderde die naam in 'Bond voor Plattelandsvrouwen'. Maar de dames gaan met de tijd mee en hebben nu de aansprekende naam 'Vrouwen van Nu'.

De Sprang-Capelse vereniging is heel actief en heeft 110 leden.

Maar nu weer terug naar de namen.

Over de schuingedrukte namen is nog onzekerheid. De andere namen zijn door de reageerders minstens twee keer genoemd.

1. *Jaant Verhagen*

2.

3. *Alie Kerst*

4. *Mevr. Bouman*

5. *Pit Boezer-de Bie*

6.

7. *Mevr. Minnaard*

8. *Heiltje Mouthaan*

9. *Pit Boer-Snijders*

10. *Johanna van Dijk*

21. *Mevr. Voor de Poorte*

22.

23.

24.

25. *Cor Quist-Kuijsten*

26. *Mevr. Winterwerp*

27.

28. *Rina Pruijssers-Rietveld*

29. *Mevr. Vos-Tuinart*

30. *Hannie Geenen*

11. Soetje Brouwers
12. Zoet Sterrenburg-van der Schans
13. Dina Roubos-Bossers
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.

- 31.
32. *Alida Verhagen*
33. Trijn Kuijsten
34. Anna Groeneveld-Kuijsten
35. Mevr. Vos-Spierings
- 36.
37. Cor Verhagen
38. Toos van der Laan-Oosterling
39. *Truus Dancewicz-Treffers*
40. Janny Rempt-Heij
41. Marie van Tilborgh-de Bie

Ik zie of hoor graag uw reactie via

telefoon: 0416-277386 of e-mail koos@heemkundesprangcapelle.nl. Het liefst per mail, dan heb ik alle gegevens op papier.

Koos Nieuwenhuizen

Kijk regelmatig op de website van de heemkundevereniging
Sprang-Capelle:
www.heemkundesprangcapelle.nl